

کارفرمایان و پرداخت حق بیمه کارگران به سازمان تأمین اجتماعی

محسن ارژانی

بهار ۹۶

سرشناسه	ارزانی، محسن، ۱۳۵۱-
عنوان و نام پدیدآور	کارفرمایان و پرداخت حق بیمه کارگران به سازمان تأمین اجتماعی / محسن ارزانی.
مشخصات نشر	تهران: ویهان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۰۴ص: جدول.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۷۳۹۰-۸-
قیمت	۱۵۰,۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
ادداشت	کتابخانه: ص: ۱۰۱-۱۰۳.
موضوع	سازمان تأمین اجتماعی
موضوع	تأمین اجتماعی -- ایران
موضوع	Social Security -- Iran
موضوع	بیمه -- ایران -- تاریخ
موضوع	Insurance -- Iran -- History
موضوع	تأمین اجتماعی -- تاریخ
موضوع	Social Security -- History
موضوع	کار -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Labor laws and legislation -- Iran
ه. بندی کنگره	۱۳۹۶ ک ۴۲ الف ۲/۵۶ HD
ه. بندی دیویی	۳۶۸/۴۰۰۹۵۵:
ماره کتابشناسی ملی	۴۷۰۵۸۷۴:

عنوان کتاب	کارفرمایان و پرداخت حق بیمه کارگران به سازمان تأمین اجتماعی
ناشر	انتشارات ویهان
دفتر انتشارات	تهران - میدان انقلاب - ابتدای خیابان کارگر شمالی - کوچه رستم - پلاک ۲۰ - واحد ۳-۹۱-۷۵
مؤلف	محسن ارزانی
ویراستار	محبوبه رضاعلی
مدیر تولید	موسسه آموزشی خوارزمی
صفحه آرا	الهام کسایی پور
طراح جلد	محمد حدادزاده
شمارگان	۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	اول، ۱۳۹۶
چاپ و صحافی	موسسه آموزشی خوارزمی
ناظر چاپ	مهندس پیمان عباد
قیمت	۱۵۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۳۹۰-۸-

ISBN:978-600-97390-8-0

مقدمه

تأمین اجتماعی در کلام امام علی علیه السلام

امام علی علیه السلام طلایه دار اندیشه تأمین اجتماعی است. روایت شده است که ایشان پیر مرد مسیحی ای را دید که از مردم گدایی می کرد. آن حضرت از احوال او سؤال کرد، به ایشان گفت: «او پیری مسیحی است که چندی است از کار افتاده پس امام علیه السلام فرمودند:

از او کار کشید تا این که پیر و از کار افتاده شده بعد او را از بیت المال محروم کرده اید! اکنون از بیت المال به او باقی نماند و نیز ایشان در نامه خود به مالک اشتر می فرمایند: در مورد طبقه پایین جامعه، سر در این طبقه مردمی هستند فقیر که در عین نیاز، روی سؤال ندارند. خداوند حقی بر ایشان سر زده و خواسته است که آن را رعایت کنی. پس در نگه داشت آن بکوش، برای اینان در بیت المال حق مقرر دار و نیز بخشی از درآمدهای خالص را در هر شهر به آنان اختصاص ده.

فخر رازی، یکی از علمای معروف می گوید: یک از زرگان و وارستگان را دیدم، می گفت: شخصی را دیدم یخ می فروخت و مکررمی گفت: این کسی که سرمایه اش آب می شود، رحم کنید پیش خود بگفتم این است معنی سخن خداوند در سوره عصر که فرمود: "سوگند به عصر که انسان در خسارت است" آری، انسانی که زعفران بهره عاقلانه نمی برد، مانند یخی است که آب می شود.

بشر در جوامع سنتی، در شرایطی که نیاز ضروری اش تأمین می شد، نیاز اجتماعی به وجود تأمین اجتماعی یا پیمان های جمعی نمی دید؛ چرا که خانواده، به مفهوم گسترده، جایگاه ویژه ای داشت و بسیاری از مشکلات در درون آن حل می شد. از این رو، کسی در مورد آینده خانواده اش زیاد نگران نبود؛ زیرا یقین داشت که در صورت فوت او، فرزندانش مورد حمایت دیگران قرار خواهند گرفت و این شبکه حمایتی متقابل، به او و اعضای خانواده، نوعی تأمین اجتماعی اولیه را هدیه می کرد که رفع کننده بسیاری از نگرانی ها بود. به علاوه، نهادهای مختلفی نظیر خانواده و نهادهای مذهبی مانند آتشکده ها، معابد، کلیساها و سرانجام مساجد، به شیوه های مختلف و به صورت داوطلبانه و پراکنده، با ارائه ابعادی از خدمات اجتماعی، حمایت از محرومان و مستمندان و نگهداری از یتیمان و درماندگان را

عهده دار می شدند. از سوی دیگر بعثت اختلاف شرایط، امکانات، ویژگی های طبیعی، چگونگی نظام های حاکم بر اجتماعات و استعداد های افراد، ایجاب می کند که زندگی همه انسان ها، در یک سطح نباشد و همگی نتوانند از درآمد مساوی برخوردار باشند. از دیرباز، بشر شاهد محرومیت ها و کمبود های فراوانی بوده است؛ بیکاری، بیماری، نقص عضو، سوانح و حوادث را بر پیکر برخی هم نوعان احساس می کرد و رنج می برد و برای درمان آن، راه های مستقل و محترمانه ای را جست و جو و ارائه می کرد که یکی از آن ها تأمین اجتماعی است. به طور کلی، وجود سه عامل، زمینه پیدایش تأمین اجتماعی را در دنیا فراهم آورده است: آن، نفع شخصی و اهمیتی که هر فرد برای منافع خود قائل است؛ دوم، احساس خیر خواهی و نوع دوستی؛ سوم، احساس سرنوشت مشترک که می توان از آن به احساس صنفی نیز تعبیر کرد.

مفهوم تأمین اجتماعی، از دو نظر قابل توجه است. یکی این که مفهوم تأمین اجتماعی، عبارت است از پوشش نایز و ولت در راه جبران خسارات و نتایج حاصله از پاره ای حوادث و اتفاقات اجتماعی، و دیگری این که، در مفهوم دیگر تأمین اجتماعی، بحث از جبران عوارض خطرات نیست، بلکه هدف اساسی جلوگیری از بروز حوادث و پیش بینی های لازم است. از آن جا که گفته می شود پیش روی حادثه بهتر از درمان و جبران عواقب آن است، در این مفهوم تأمین اجتماعی، سعی بر پیش بینی و پیش گیری است. در چنین شرایطی، محور سیاست تأمین اجتماعی، حمایت های چند جانبه از افراد در مقابل خطر های مختلف است در مفهوم کلی، تأمین اجتماعی، حمایتی است که جامعه در قبال پریشانی های اجتماعی و اقتصادی پدید آمده به واسطه قطع یا کاهش درآمد بر اثر بیکاری، بیماری، بارداری، از کار افتادگی، سالمندی، فوت سرپرست خانواده و غیره برای افراد فراهم می آورد. مبنای این حمایت نوعی قرارداد اجتماعی میان افراد جامعه است. در این میان، ایجاد یکپارچگی و همبستگی ملی، ارتقای ثبات و سطح امنیت جامعه، کاهش ناهنجاری ها و بزه های اجتماعی و ارتقای سرمایه اجتماعی از جمله نقش های اجتماعی نظام تأمین اجتماعی هستند. به موازات، ایجاد زمینه های رقابت پذیری در بخش اقتصاد و ارتقای کارآمدی نظام توزیع و با توزیع جامعه در زمره وظایف اقتصادی نظام های تأمین اجتماعی به حساب می آیند.

سازمان تأمین اجتماعی نهاد قانونی و منحصر به فردی است که بر اساس مسئولیت گسترش انواع بیمه های اجتماعی و تعمیم آن به کلیه اقشار جامعه شامل مزد بگیران، کشاورزان و روستائیان و صاحبان حرف و مشاغل آزاد که عمدتاً از طبقه کم درآمد جامعه محسوب می شوند را در سطح کشور عهده دار می باشد. هدف از تاسیس این سازمان اجراء و تعمیم

گسترش انواع بیمه های اجتماعی، استقرار نظام هماهنگ و متناسب با برنامه های تامین اجتماعی می باشد. در این راستا تامین مالی بخش عظیمی از هزینه های این هدف مهم به عهده مردم و بیمه شدگان که با پرداخت مبالغی به طور ماهیانه تحت عنوان حق بیمه در تامین مالی طرح های تامین اجتماعی مشارکت دارند. حق بیمه های دریافتی از افراد که عمدتاً کارفرمایان عهده دار پرداخت آن می باشد از یک طرف به عنوان مهمترین منبع درآمدی و تامین مالی سازمان تامین اجتماعی و از طرف دیگر به عنوان مبنای ارائه خدمات و حمایتها (پرداخت مستمری بازنشستگی، از کارافتادگی، بازماندگان و غیره) برای هریک از بیمه شدگان محسوب می شود.

طبق ماده قانون تامین اجتماعی کلیه کارفرمایان اعم از بخش خصوصی و غیر خصوصی که مشمول قانون تامین اجتماعی هستند، موظفند ماهیانه معادل 30 درصد حقوق و مزایای مشمول بیمه کارگران، کارکنان خود را به عنوان حق بیمه در وجه سازمان پرداخت نمایند. مشمولین قانون تامین اجتماعی عمدتاً در بخش خصوصی فعالیت داشته. قریب به 75 درصد از مشمولین تحت پوشش این سازمان در بخش خصوصی فعالیت دارند و با توجه به اینکه کارفرمایان موظفند حق بیمه کارکنان خود را حداقل حقوق مصوب قانون کار همان سال به سازمان تامین اجتماعی پرداخت نمایند.

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۱۵	فصل اول
۱۵	بیمه
۱۶	تاریخچه
۱۶	تاریخچه بیمه در ایران
۱۸	جایگاه صنعت بیمه بعد از انقلاب اسلامی ایران
۲۱	تعریف و اژه بیمه
۲۱	عناصر تشکیل دهنده بیمه
۲۱	خطر
۲۲	حق بیمه
۲۲	خسارت
۲۲	انواع بیمه
۲۳	بیمه مسئولیت
۲۳	بیمه تجاری
۲۵	فصل دوم
۲۵	سازمان تامین اجتماعی
۲۵	تاریخچه تامین اجتماعی
۲۶	پیدایش بیمه خصوصی
۲۷	زمینه های اقتصادی و اجتماعی پیدایش بیمه های اجتماعی
۲۸	وضع قوانین بینوایان در انگلستان
۲۸	روش مبتنی بر پس اندازهای کوچک
۲۹	روش مبتنی بر مسئولیت کارفرما
۳۰	اشکال بیمه های خصوصی
۳۰	طرح تامین اجتماعی بیسمارک
۳۱	عوامل توسعه تامین اجتماعی (هالت، ۱۳۵۸، ۴۴-۴۲)
۳۱	رشد جمعیت
۳۱	جنگهای جهانی اول و دوم

۳۳	استراتژیهای تامین اجتماعی در جهان
۳۷	فصل سوم
۳۷	تامین اجتماعی
۳۷	تاثیر تامین اجتماعی در جامعه
۳۷	تاریخچه تامین اجتماعی در ایران
۴۱	تاریخچه سازمان تامین اجتماعی در استان زنجان
۴۲	فعالیت
۴۲	وظایف
۴۳	نظام تامین اجتماعی در ایران
۴۳	نظام بیمه ای در ایران
۴۹	نظام حمایتی رایران
۵۰	پیدایش و تکامل بیمه تامین اجتماعی در ایران
۵۲	مقایسه ی نرخ حق بیمه تامین اجتماعی در چند کشور
۵۳	مشمولان قانون تامین اجتماعی
۵۵	فصل چهارم
۵۵	خدمات و حمایتهای سازمان تامین اجتماعی ایران
	مقایسه حمایتهای بلند مدت سازمان تامین اجتماعی در ایران با سایر کشورهای جهان
۵۷	کشورهای در حال توسعه
۵۷	کشور ترکیه
۵۸	شرایط بازنشستگی
۶۱	کشور الجزایر
۶۳	کشور مصر
۶۶	کشورهای پیشرفته صنعتی جهان
۶۶	کشور سوئیس
۷۰	حمایتها و کمک های قانونی کوتاه مدت سازمان تامین اجتماعی ایران
۷۰	غرامت دستمزد
۷۱	کمک ازدواج
۷۲	کمک عائله مندی
۷۲	غرامت نقص مقطوع
۷۲	کمک های غیر نقدی به مستمری بگیران
۷۳	کمک عائله مندی و حق اولاد مستمری بگیران

۷۳	مقرری ایام بیکاری
۷۴	خدمات درمانی و پزشکی
۷۴	مقایسه حمایت‌ها و کمک‌های کوتاه مدت سازمان تامین اجتماعی ایران
۷۴	کشورهای در حال توسعه
۷۴	کشور ترکیه
۷۶	کشور الجزایر
۷۷	تامین اجتماعی و حمایت سازمان در کشور چین
۷۷	پرداخت برای سلامت در فیلیپین
۷۹	فصل پنجم
۷۹	کشورهای صنعتی و پیشرفته
۸۱	سیستم‌های معمر تامین مالی مزایای تامین اجتماعی در جهان
۸۲	مزایای کوتاه مدت
۸۲	مزایای بلند مدت
۸۶	مزایای حوادث ناشی از کار
۸۷	منابع تامین مالی و هزینه های سازمان تامین اجتماعی ایران
۸۷	منابع درآمدی سازمان تامین اجتماعی
۸۷	درآمد حاصل از حق بیمه های وصولی
۹۰	درآمدهای حاصل از وجوه و ذخایر و اموال سازمان (سرمایه گذاری)
۹۱	تاثیر رشد اقتصادی بر سازمان تامین اجتماعی
۹۱	بیکاری: تهدیدی که مقوله بیکاری برای سازمان تامین اجتماعی به ابران آورده
۹۱	تاثیر مستقیم بیکاری بر سازمان
۹۲	اقدامات دولت برای مقابله با بیکاری و اثرات آن بر سازمان تامین اجتماعی
۹۲	اشتغال
۹۲	تورم
۹۳	سرمایه گذاریهای دولت
۹۳	مصوبات و لوایح مجلس شورای اسلامی و هیات دولت
۹۳	تاثیر سازمان تامین اجتماعی بر رشد اقتصادی
۹۳	تامین اجتماعی بعنوان یک بنگاه بزرگ اقتصادی
۹۴	تاثیر تامین اجتماعی بر توزیع درآمد
۹۴	تاثیر تامین اجتماعی بر هزینه های تولید و اشتغال
۹۵	تاثیر تامین اجتماعی بر تقاضا

تأثیرتأمین اجتماعی درعرصه اجتماعی.....	۹۵
فصل ششم.....	۹۷
پیشینه مطالعات داخلی.....	۹۷
پیشینه مطالعات خارجی.....	۹۸
منابع و مأخذ.....	۱۰۱
منابع.....	۱۰۱
منابع فارسی.....	۱۰۱
منابع غیر فارسی.....	۱۰۳

www.ketab.ir